

הקדמה

לא מעט פעמים, אם זה בלימוד, בתפילה או סתם בשיחת חברים יוצא לנו לעסוק בנושא ביאת המשיח ובמציאות הנפלאה שתהיה בעולם מיד אחרי ביאתו. אנו יודעים שתקופה זו תהיה מאושרת ושמחה, אך איננו יודעים לפרט מה בדיוק יתרחש בה. לעיתים, אנו לוקחים את מאמרי חז"ל בעניין זה ומנסים לדמיין מציאות שאינה מוכרת לנו בכדי להבין מעט מה עתיד לקרות אז, אך לא תמיד הדבר עולה בידינו. הסיבה לכך היא שמדובר על מציאות רוחנית אחרת לגמרי, שאיננו רגילים לחוש אותה בחיינו בעולם הזה.

בפרק זה עוסק המהר"ל בהרחבה בפער המשמעותי שבין התקופה העתידית לבין ימינו. הוא מלמד אותנו שהפער בין העולם הרוחני העתידי לבין העולם שאנו מכירים הוא פער גדול. מושגי החומר שאותם אנו חיים בעולם הזה, אינם המושגים הרוחניים השייכים לעולם שאחרי ביאת המשיח. מעל לעולם האנושי החומרי, קיימת מציאות מושלמת, מציאות רוחנית עליונה והיא זו שתצא אל הפועל בימות המשיח.

דברים אלו יוצרים פרספקטיבה אחרת על דברי חז"ל, ומסבירים לנו את היחס הנכון לעולם הרוחני העתידי. הם מאפשרים להתבונן בעמקות ובאורך רוח על תופעות רבות שיקרו טרם הגעתו של המשיח. המהר"ל מלמד אותנו שיצירת העולם החדש, טומנת בחובה את הריסת המציאות הקודמת אליו. ממילא, מובן שיתרחשו גם תופעות קשות וכואבות, אך הן אינן סתם אוסף של מקרים טראגיים, אלא שייכות לסדר ההופעה של המשיח וליצירת העולם הרוחני החדש. התבוננות זו בונה בתוכנו את ההבנה שגם התופעות הקשות הן אבני דרך בעלייה ובבניין.

ביאורים

הרבה פעמים אנו מזכירים בדברינו את הציפייה לגאולה העתידה. אנו יודעים שהנביאים הבטיחו לנו שעתידם של עם ישראל יהיה טוב ומושלם, זוכרים שמובטחים לנו גאולת עם ישראל ושיבתו לארצו, ביאת המשיח ובניין המקדש וכדומה.

אנו רגילים למצב שבו לקראת דבר טוב מתרחש תהליך חיובי של התפתחות. לפני שאדם אוכל פרי טעים ועסיסי, הוא יכול לחזות בצמיחה הנפלאה של הפרי, איך שלב אחרי שלב הוא גדל ומתפתח.

דווקא בגלל זה כשאנו מתבוננים בדברי חז"ל על התקופה שקודם ביאת המשיח, אנו תמהים מאוד על גודל הנפילות שאמרו לנו חז"ל שיהיו בתקופה זו. לפי תיאורם של חז"ל במקום שיהיה שגשוג גדול ועלייה רוחנית וגשמית בכל התקופה הקודמת לגאולה, תהיה התפרקות גדולה, נפילות וסבל גדול. דבר זה מביא אותנו לתמוה מדוע התהליך המתואר לעיל הוא הפוך? האם לא הגיוני יותר שהתקופה שלפני הגאולה תהיה תקופה של עלייה מתמדת? עם שאלה זו יתמודד המהר"ל בהמשך.

פרק לב

נושא הפרק: המשיח - הוויה חדשה בישראל

כָּל הַוְיָה שֶׁהוּא בְּעוֹלָם הִיא מְתֵהוָה מְקַצֵּת אַחַר מְקַצֵּת, כְּמוֹ שֶׁתְּרָאָה בְּכָל הַיּוֹת צְמֻחִים וּבְעֵלֵי חַיִּים, שֶׁמֵתֵהוּיִם מְקַצֵּת אַחַר מְקַצֵּת. וּמַעֲתָה יֵשׁ לָךְ לְשֶׁאֵל הַסֶּבֶה שֶׁתְּרָאָה בְּעֵנֶיךָ הַגְּלוּת הַפֶּךָ זֶה. שֶׁקֶדֶם וְסָמוּךְ לְבִיאת הַגּוֹאֵל נִרְאָה שְׁפִלוּת יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר³ מִמּוֹה שֶׁהָיָה כְּבָר, הֵן מִצַּד שְׁפִלוּתָם בְּעֵצְמָם, שֶׁכִּמְעַט נִשְׁתַּכְּחָה תוֹרָה, וְאֵין גְּדֻלָּה בְּיִשְׂרָאֵל. וְהֵן מִדּוּדֵים וּשְׁפִלִים וּבְזוּיִים בֵּין הָאֲמוֹת מְאֹד מְאֹד, כָּל שְׁעָה יוֹתֵר מִמּוֹה שֶׁהָיָה. וְדָבָר זֶה שֶׁאֵלָה גְּדוּלָּה.

מצב ישראל
סמוך לביאת
המשיח מנוגד
לטבע

כל דבר המתהווה בעולם מתפתח שלב אחר שלב, כמו שניתן לראות בהתהוות הצמחים ובעלי החיים, שהתהוותם היא התפתחות שלב אחר שלב. לאור זאת יש לשאול, מדוע בענין גאולת ישראל התהליך הפוך, שבסוף גלותם, סמוך לביאת הגואל, ישראל נמצאים בשפלות הגדולה ביותר, יותר מכל מה שהיו קודם לכן. שפלות זו היא בכמה מישורים, הן מצד עצמם, שכמעט נשכחה מהם התורה, הן מצד הגדולה שלא נמצאת בהם, והן מצד האומות, שהם מדוכאים, מושפלים ובזויים מאוד מאוד ביניהן, וכל שעה מצבם מחמיר. שאלה זו היא שאלה נכבדה.

